

ضرورت‌ها و رویکردهای پیش‌نویس لایحه‌ی ایجاد سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابرسی

محمدعلی دهقان دهنوی

کشور و سایر صاحب‌نظران حرفه بر گزار گردید و به نظر می‌رسد با اتخاذ رویکردهای مذکور در تدوین پیش‌نویس لایحه، ضمن یکپارچه‌سازی اصل نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی و انتقال آن به یک مرجع حاکمیتی ذیل قوه مجریه، از اتخاذ رویکردهای متنوع و بعضاً سلیقه‌ای نظارت بر حرفه اجتناب به عمل آمده و نظام گزارشگری مالی از شفافیت و اعتماد بیش‌تری در حرفه برخوردار گردد. در ایجاد ساختار سازمانی جدید نظارت بر حرفه بر محورهای ذیل تاکید شده است:

محور اول. انتقال و تمرکز وظایف حاکمیتی نظارت بر حرفه از نهادهای فعلی به سازمان ناظر:

در پیش‌نویس لایحه، وظایف مربوط به تدوین و تصویب استانداردهای حسابرسی و حسابداری، آیین رفتار حرفه‌ای و همچنین ضوابط کنترل کیفیت فعالیت حرفه‌ای مؤسسات حسابرسی و سایر ضوابط مربوط به

موجب بند (الف) ماده‌ی (۱۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و واگذاری امر نظارت به مرجعی مجزا از حرفه، تشکیل سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابرسی از طریق بازنگری در وظایف و مأموریت‌های سازمان حسابرسی و جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران و انتقال وظایف نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی به سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابرسی در قالب پیش‌نویس لایحه مورد تأکید وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار گرفت. در تهیه‌ی پیش‌نویس لایحه‌ی مذکور، علاوه بر انجام مطالعات پشتیبان در سازمان حسابرسی و معاونت امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی طی یک سال اخیر، در مجموع بیش از ۱۱۰۰ نفر ساعت جلسه با حضور سایر مراجع ذی‌ربط از جمله جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان امور اداری و استخدامی

نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی، رکن مهم ایجاد شفافیت، تأمین اطلاعات قابل اتکاء برای تصمیم‌گیری، پیش‌گیری از فساد و کشف آن و در نهایت فراهم‌سازی اعتماد عمومی به بازارهای مالی و دولت می‌باشد. موضوعی که در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری نیز مورد توجه قرار گرفته است (بند ۱۹). لازم به ذکر است ایفای این نقش مهم، مستلزم وجود ساختارهای یکپارچه، پویا، مؤثر و به‌روز بوده و بر این اساس تجدید ساختارهای نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است.

در راستای نیل به هدف مذکور، اجتناب از پراکندگی در امر نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی و به‌ویژه تفکیک امور تصدی‌گری اجرای حرفه‌ی حسابرسی از امر حاکمیتی نظارت بر حرفه و به

نظارت بر حرفه از دستگاه‌های ذینفع اعم از سازمان حسابرسی، جامعه‌ی حسابداران رسمی و ... منتزع و به سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابرسی منتقل شده است.

محور دوم. ارتقای ضمانت اجرایی لایحه با پیش‌بینی شورای سیاست‌گذاری در ارکان سازمان ناظر: در تبیین ارکان و تشکیلات سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابرسی، به جهت وجود ذینفعان متعدد اعم از بخش دولتی و غیردولتی و لزوم جلب نظرات این بخش‌ها و به تبع آن ارتقای ضمانت اجرایی تصمیمات اتخاذ شده و همچنین بهره‌گیری از آرا و نظرات حرفه‌ای خبرگان، شورای سیاست‌گذاری نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی تعبیه شده است به‌نحوی که مقررات و استانداردها از طریق شورا به‌عنوان رکن فراسازمانی به تصویب می‌رسد. (مانند شورای عالی بورس،

شورای عالی تنظیم مقررات رادیویی و...) **محور سوم. ماهیت مستقل و دولتی سازمان ناظر:** در راستای استقلال سازمان ناظر از امور حرفه‌ای و همچنین عدم اتکا منابع تأمین مالی آن از عواید حاصل از حرفه و اجتناب از تعارضات منافع در این خصوص، ساختار سازمانی و تشکیلاتی سازمان ناظر در الگوی پیشنهادی در قالب مؤسسه‌ی دولتی وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی تعریف شده است، به‌نحوی که اعتبارات آن از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌گردد. مضافاً این‌که تسهیلاتی از منظر نحوه‌ی خرج وجوه و سهولت در تأمین کادر تخصصی و فنی برای سازمان پیش‌بینی شده است.

محور چهارم. استفاده از الگوهای جهانی: در تبیین محورهای اشاره شده به شرح مذکور از تجارب کشورها استفاده شده و همچنین اصول یازده‌گانه‌ی مجمع بین‌المللی ناظران

مستقل حسابرسی، در تاسیس نهاد ناظر بر حرفه از جمله استقلال نهاد مذکور از نظارت شوندگان، عدم اتکای بودجه نهاد ناظر به عواید حاصل از نظارت شوندگان، ماهیت تنظیم‌گری و استانداردگذاری وظایف و مأموریت‌های نهاد ناظر و لزوم تعبیه‌ی اقدامات انضباطی برای ارتقای ضمانت اجرای ضوابط و استانداردها و ... مورد تأکید قرار گرفته است.

محور پنجم. تنقیح قوانین: با هدف اجتناب از هم‌پوشانی و مغایرت‌های احتمالی قانونی، احکام مغایر با محورهای مذکور، از چارچوب‌های قانونی موجود (از جمله قانون تشکیل سازمان حسابرسی، قانون اساسنامه‌ی سازمان حسابرسی، قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و اساسنامه جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران) احصا و در پیش‌نویس لایحه تعیین تکلیف شده‌اند. ■